

KISPESTI HIRLAP

TÁRSADALMI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelenik szombaton.

Előfizetési árak:		FELELŐS SZERKESZTŐ:	FŐMUNKATÁRS:	Hirdetési díjak:	
Egész évre	4 forint	HOLBESZ JÓZSEF.	BARTOS GYULA.	Egész oldal	25 frt — kr.
Fél évre	2 " "	KIADÓ:		Fél oldal	14 " "
Negyed évre	1 " "	A LAPTULAJDONOS-BIZOTTSÁG.		Negyed oldal	8 " "
Egyes szám ára 10 krajczár.				Nyolczad oldal	5 " "
— Nyilttér sora 50 kr., Bélyeg-díj 30 krajczár. —				Tizenhatod oldal	4 " 50 "
SZERKESZTŐSÉG:				Legkisebb hirdetés	1 " 50 "
Kispest, Nagy Sándor-utca 45. szám.				KIADÓHIVATAL:	
				Kispest, Nagy Sándor-utca 45. szám.	

Polgári leányiskolát Kispestnek.

Rég vajudó kérdés a gyermekeik nevelését szívükön viselő kispesti szülők és a tanügygyel foglalkozók körében a magasabb képzettséget nyújtó leány és fiú polgáriskola létesítése s bár megvalósítása fontos és felette szükségyszerű, ez irányban ez ideig komoly lépések nem tettek, feltéve, hogy a kérdés megoldása a község jóakarataival is találkozhat.

Fontossága, szükségyszerűsége azonnal kitetszik, ha figyelemmel kísérjük a fővárosi polgári iskolákat látogató leány-növendékeket.

Ismeretes az a körülmény, hogy a fővárosban a felsőbb leányiskolákat látogató növendékeknek, ha pontos időben óhajtanak az előadásra megjelenni, már a 7 órai vonattal indulniuk kell.

Nyáron ez a körülmény kifogás alá annyira nem eshetik, de télen — tekintve, hogy 7 órakor még sötét is van — a legnagyobb mértékben káros hatású, sőt a gyermek egészségét tekintve, veszélyes kimenetelű is lehet.

Ehhez hozzájárul a félelem, hogy a vonatról esetleg lekésnek, mely testbenlélekben nyugtalanná teszi őket. Korán kell kelniük s ha távolabb laknak a vonat megállóhelyétől, már 6 órakor kell felkelniük, hogy fél 7-kor útban legyenek.

Ez a nyugtalanlás természetesen következményeiben izgatottsággá válik — tudva pedig azt, hogy a leányok izgékonyabbak, mint a fiúk, az idegesség jelei fognak csakhamar mutatkozni, mely fokozódásában a gyermek testi és szellemi fejlődésére egyaránt ártalmas.

Ha a fővárosba beértek, sebbel-lobbal sietnek az iskolába és mire odajutnak, teljesen fáradtak lesznek, pedig a munkájuk csak ott kezdődik.

A gyengébb szervezetű leánygyermeket nagyon megviseli ez a kényszer utazás és az iskolában a legjobb akarat mellett sem képes figyelmét központositani, szórakozottá válik, nem fogja fel kellően a magyarázatot, mi még jobban megnehezíti a lecke megtanulását.

Az iskolából rendszeren 1 órakor bocsájtják el és ha az iskola távolabb fekszik a Ludovikától, lekésnek az 1 óra 20 perczkor induló vonatról és csak a legközelebbivel indulhat, mely 3 óra felé ér Kispestre s csak akkor ebédelhet.

Kevés kivétellel 12—1 órakor ebédelnek s ha a család tagjai közül egy bejár a fővárosba, annak nem főznek külön ebédet, így a gyermek már nem kapja frissen az ételt, egyedül eszik és ilyenkor nem izlik oly jól, mintha a család

laddal együtt étkeznék. Étvágya rendszeren megromlik és ezzel táplálkozása is hiányossá válik, mi a fejlődést nagyban gátolja.

A mi pedig a tanulást illeti, csak 4 óra felé foghatnak hozzá, mi nem volna késő, ha pihenve kezdenék meg. De ezen eset ki van zárva. Mikor tanulniok kell már nagyon fáradtak, miért is az anyagot nem tudják elég gyorsan feldolgozni s néha késő este is tanulnak, pedig korán kellene lefeküdniök, nehogy reggel elaludjanak.

Igy gyakran azon eset következik be, hogy a gyermekek, kik nálunk *Kispesten* az elemi iskolában elég jól tanulnak, a *polgári iskolában nehezen boldogulhatnak*, mi néha *azon vélemény kifejezésére nyújt alkalmat*, hogy a fővárosban *többet és jobban tanulnak*, mint nálunk, a mi teljesen jogosulatlan és téves felfogás.

Vannak ugyan *kiételes* esetek, mikor a községünkben bejáró növendékek is jól tanulnak, de ezeknek is sokkal többet kell fáradniok, mintha helyben járhatnának iskolába s valószínű, hogy azok nagy része, kik rosszul tanulnak, nagyobb előmenetelt mutatnának fel, ha nem vesztenének annyi időt a ki és be utazással és nem rontanák meg úgy testüket-lelküket.

A bejárás nemcsak azért hátrányos a gyermekekre nézve, mert kevés idejük marad a tanulásra, hanem az erkölcsi nevelés szempontjából is. A leánygyermeknek fiatal korában felügyelet kell. Beszélgetéseinek ellenőrzése fontos, mert még nem tud önmaga annak helyes irányt szabni, csak a szülő vagy nevelő. Ez alatt nem azt értem, hogy a gyermek minden szavát megrostáljuk, hanem ki kell ismerni gondolkodásmódját és esetleg — ha szükséges — a helyes irányba terelni.

A gyermekek a vonaton egészen magukra vannak utalva, mulatnak is néha olyan módon, mely nem nekik való és oly beszélgetést folytatnak, vagy hallgatnak, mely nem szolgál előnyükre s nem rosaságból, de tudatlanságból, illetlenül viselkednek. Ha községünkben polgári leányiskolát állítanának fel, nem kellene vonaton járniok s a gyakori felügyelet nélküli utazástól meg volnának kímélve. (És sok egyébtől óvva. Szerk.)

A polgári leányiskola felállítása még azért is szükséges, mert igen sok gyermek csakis azért nem járhat felsőbb iskolába, mert anyagi viszonyai nem engedik a költséges fővárosi iskolába járást.

Eltelkintve a tanszerektől és a tandíjtól, mely itt sem maradna el, bár anynyiba mégsem kerülne, számítsuk a vonat — s ha távolabb jár iskolába, a lóvonat költségeit, azonkívül több ruhára is van szüksége s ez a többlet évenként legalább 50—60 forintra tehető, mely azt hiszem számot tevő összeg. Van akárhány szülő, a ki szívesen áldozna gyermekéért, taníttatná, és a szükséges költségeket fedezné, de a többletet nem képes.

Sok szülőt meg épen a gyermeke iránti aggodalma tart vissza és inkább megvonja jóle a magasabb képzettséget — bár anyagilag képes volna erre — mitem az utazással járó veszélyeknek áldozatul dobja.

Ez így is van.

Vegyük tekintetbe, hogy községünkben 6 osztályú népiskola van. Ha a polgári iskola felállításának eszméje megvalosulna, az V-dik VI-dik osztály megszüntethető, helyette az I-ső és II-dik polgári osztályt lehetne felállítani. Ezen meglevő osztályok tantermei felhasználhatók, a tanerők áthelyezhetők s így csak a III-IV-dik osztály felállításáról volna szó, a mi, tekintve a községi Előljárásnak a tanügy iránti jóakaró támogatását, melynek minden alkalommal tanuságát adta s a tanítás és nevelés ügyével való foglalkozását, továbbá néhány tehetsős polgárunk áldozatkészségét, nem kivihetetlen.

Remélve hiszem, hogy ez égető kérdés elől, melynek e helyen adtam kifejezést, az Előljárásnak nem fog elzárkózni és a fölött eszmét cserélve, a község jól felfogott érdekében mindent meg fog kísérteni, hogy e kérdés, mely a szülők lelkében visszhangra talál, mielőbb megoldható legyen.

Ezt remélni is engedi a község rohamos fejlődése, lakosságának emelkedése, mely körülmények hova-tovább mint jogos kívánalmat fogják e kérdés megoldását sürgetni.

Bizom a jövőben.

Neuwirth Paula.

Felhívás Kispest Polgáraihoz!

Ritka örömnép küszöbén állunk, mely negyedszázados községünk történetének lapjain megörökítésre vár.

A bérmálás szentségét f. hó 30-án reggel 9 órakor osztja ki szeretett megyés püspökünk püspök-helyettese.

Első alkalom nyílik, az érdekes püspök iránti hódoló tiszteletünk nyilvánítására.

Legyen ezért e nap mindnyájunk előtt kedves, áldáshozó; hintsük bevonuló útjára a szeretet virágait, hogy lássa a hivek szeretetében a község tiszta örömét, igaz lelkesedését is.

Polgártársak! Mutassuk meg, mint minden alkalomkor, hogy Kispest közönsége, a minő nemesen érez, olyan nemesen tud ünnepelni is.

Fogadjuk a megye helyettes főpásztorát a mi őszinte vendégszeretetünkkel és tegyük rövid látogatását, melylyel községünket megtisztelti és hiveit boldogítja, hosszú időre emlékezetessé.

Fogadjuk áldást osztó látogatásához képest méltólag és öltünk ünnepi díszet, hogy külsőleg is hű képét adhassuk igaz érzelmeinknek, hódolatunknak és lelkesedésünknek.

Lobogózzuk fel házainkat! Készüljünk szeretettel a szivélyes »Fogadj Istenre.«

Viszhangozza örömünket, lelkesedésünket erdő, mező; lobogtassa ünnepi zászlóinkat az egyetértés szele; lengje át lelkeinket a szeretet melegét árasztó, fényt szóró eleven ereje, — mert csak így ünnepelhetünk méltóan.

Polgártársak! F. hó 29-én délután 4 órakor érkezik szeretett püspökünk, mindnyájunk vendége, fogadjuk bevonulásakor az őt megillető fényvel, hódolattal és szeretettel.

Gyülekezzünk e napon a Fő-utcában a templom közelében és vegyünk részt kivétel nélkül mindnyájan úgy a fogadtatáson, valamint a reá következő napon délután 4 órakor a bucsuzás alkalmával is.

Igérjük, hogy egygyek leszünk e napon és mindnyájan ünnepelni fogunk.

Reményünk él, hogy Kispest közönsége méltó lesz e naphoz.

Kispest, 1897. május hava.

A végrehajtó bizottság.

Az országos Iparegyesület körlevele.

Azon örömhittel melengetett édes reményben, hogy a tisztelt iparos urakat érdekelni 's lelkesíteni fogja az ipar minél magasabb mérvbeni művelésére, közöljük az országos Iparegyesületnek a hazai ipar pártolása érdekében az ország kaszinóihoz 's nevezetesebb társadalmi egyesületeihez intézett körlevelét.

Az ezredéves kiállítás alkalmával tartott iparos-kongresszuson, főleg a műiparosok ismét azzal a panaszszal állottak elő, hogy a magyar társadalom nem pártolja eléggé a magyar ipart és nem méltányolja kellőképp a fiatal magyar műiparosoknak gyakran jelentékeny áldozatokkal járó megtelepedését, mert, mint a tapasztalat mutatja, főleg *emléktárgyak* vagy *diszművek* és a műipar szempontjából hálás műiparozásokban való szükségleteit rendszerint külföldről szerzi be.

Pedig éppen az ezredéves kiállítás elég fényes bizonyítványt állított ki a magyar műipar versenyképességének s a társadalom legszelebb rétegei tudomásul vehették, hogy a műipar majdnem minden ágának van már nálunk hivott művelője. Ezeket azonban a nagy közönség nem eléggé ismeri s a felmerülő szükség esetén létezésük után nem is kutat, hanem a legtöbb esetben az ismert külföldi forrásokhoz folyamodik.

Mivel pedig műiparunk már elég erős arra, hogy a magyar társadalom támogatására appellálhasson s mivel a magyar társadalom sokkal hazafiasabb, semhogy a megokolt kérés szót figyelemre ne méltassa, az iparos-kongresszus nevében készséggel ragadjuk meg azon alkalmat, hogy az ottani társadalom egyik fontos tényezőjéhez, a mélyen tisztelt Elnökség által képviselt testülethez forduljunk azzal a kéréssel, hogy a *tudomása szerint felmerülő esetekben odahatni méltóztassék*, hogy a hatóság, egyesületek vagy magánosok megrendeléseikkel *kizárólag hazai műiparosokhoz forduljanak*.

Tekintettel továbbá ama méltányos és hazafias törekvésre, mely a magyar stílusnak minél tökéletesebb érvényesítése érdekében megindult s melyet csak műpártoló közönség jóindulata támogatása képes jelentékeny arányokban előmozdítani, melegen ajánljuk, hogy egyes disz- és műtárgyak megrendelése alkalmával

azoknak *magyar stílusban való tervezését és kivitelét* követelni méltóztassanak.

Magyar stílu rajzok közvetítésére, illetőleg mindennemű utbaigazítás vagy fölvilágosítás megadására egyesületünk mindenkor készségesen rendelkezésére áll a t. műpártoló közönségnek.

Bizalommal kérjük azonban a t. Elnökséget, hogy éppen az általa képviselt rétegekben, a műpártoló művelt közönség köreiből minden adott alkalommal odahatni sziveskedjék, *hogy a magyar ipar pártolásának hazafias elve lényegesen érvényesüljön* és hogy készségesen följánlott közreműködésünket az érdekeltek minél többször vegyék igénybe.

Az országos iparegyesület nevében:

Gelléri Mór,
aligazgató.

Gróf Zichy Jenő,
elnök.

Csevegések.

A derék losonci intelligencia, főként Kovács Sándor ügyvéd, később polgármester és néhai Török Sándor, volt országgyűlési képviselő s megyei alispán lelkes buzdítására nagy hangversenyt rendezett Lisznyay Kálmán emlékezetére, melyben való részvétel végett Vahot Imre barátom vidékről engemet is meghívott.

Mielőtt azonban oda kísérne bennünket a szives olvasó, legyen szabad boldogult Lisznyay Kálmán barátom utolsó óráiról egyet-mást elmondanom.

Lisznyay Kálmán a nagylelkű irgalmasrend kegyességéből, a császár-fürdő helyiségében kapott szobát.

A legutolsó éjszakán este Kálmán pajtásunk maláta-fürdőt kívánt, de oly gyöngé volt, hogy a kádból csakhamar ki kellett emelnünk, mert attól tartottunk, hogy belefúl a vízbe, melybe fejét le-lebillentette.

Később erős csuklás jött rá irtóztató görcsökkel. Én átsiettem az irgalmasok kolostorába s a főorvost hívtam, ki azt mondá: — No most az utolsót próbálom. Ez herkulesi gyógy mód, de más már nem használ.

A beteghez érvén, a főorvos levest hozott s miután egy gummicsovét dugott Kálmán torkába más végén a levest beöntötte, de Lisznyay nem tudta elnyelni.

„A KISPESTI HIRLAP“ TÁRGZÁJA.

Miért?

Miért szereltek édes, miért oly nagyon?
Mond miért? ha szerelmed ugysem bírhatom.
Miért sovárgok úgy, miért imádlak én?
Miért ez minden? hisz te nem lehetsz enyém.

És én mégis szereltek lelmem hevével,
Bús, bánatos szívem teljes melegével.
Tilkon halkán, szívem csak tégedet szerel,
Boldogságom álma, édes ábrándja ez.

Hisz nélküled ridég szerelmem világa
Kopár mint a rét, ha elhullott virága.
Hűvös őszi szellő fut, csatangol rajta,
Elhullott virágait messze, messze hajtva.

Zordon ez az élet, pusztá nekem minden,
Gyógyír, balzsam fájó sebeimre nincsen.
Megpihenni vágyik, szívem megpihenni,
Sötét pusztá sirba fognak engem tenni.

Gollovits Győző.

Egy zsarnok halála.

Róma zsarnoka volt, azon időkben Claudius Tiberius Drusus.

A zsarnokok akkor is szerették már az istenek szerepét játszani, imádtatták magukat

a néppel, megevék annak áldozat falatjait, megtták vérét, fiait rabszolgaikká tevék.

A czirkuszban ordított a nép.

Az imperator közmulatságot tartott.

Elefántok küzdöttek tigrisekkel, pokoli bögés reszketteté meg az eget; az óriási vadak szörnyű lábainak tombolása alatt rengett a föld, a csikos fenevadak föltreppentek a magasba, elhajítva a bősztült elefánt véressé tépett ormánya által.

A nép ordított és embervért akart látni.

Izmos, meztelen férfi löketék a czirkusz közepére, kezében széles rövid kard, feje fődetlen, izmai vaskemények, arca merész.

Egy szemközti kalitka csapó-ajtaja felvonatik s méltóságos léptekkel mozdul ki belőle a puszták királya, az afrikai oroszlán.

Hosszú fényes sörénye a nap fényében aranyat játszik, piros nyelve kilóg szájából, morgása, mint a távoli mennydörgés, farkával a földet korbácsolja.

Szemközt állanak a férfi és az oroszlán.

Mindenik érzi, hogy méltó ellenére talált.

Az oroszlán meghajtja derekát, földnek feszíti fejét, sörénye egyik oldaláról a másikra repül, ordításától végig reszket a czirkusz nagy épülete.

— Biafora! — kiáltja a férfi lábával a földre dobant, nagy melle kifeszül s érczkarját fölemeli a ragyogó karddal.

Egy szökés — mindkét királyi állat egymásra rohan, az oroszlán iszonyu körmeit a férfi vállába csapja, ez pedig torkon ragadja őt s a földre tiporva, vas térdeivel gyomrára gázol s míg a pusztai fenevad balkarját széttepi, hideg vasát szívébe taszítja.

A nép tapsol. — A férfi föláll, diadalmas arcczal mutatja föl a vértől gözőlgő kardot, lábát a holt oroszlán fejére teszi.

A nép tapsol, — a gladiator leesik legyőzött ellenfele mellé — és meghal. — A nép tapsol.

Több vért, több vért akarnak látni. Fehérbe öltözött nők csoportjai hajtának a térre. A kereszténység martyrjai, kik mert nem akartak áldozni a bálványisteneknek, maguk hozattak áldozatul nekik.

A martyrnök egymást sirva karolják át s szent hymnust énekelnek a magasságban uralkodó nagy lélek dicséretére. A halál percze nem irtóztatos előttük.

Hirtelen több rekesz nyitattik meg. Hete-kig éhezettett hyenák bocsáttatnak elő, száz fenevad, mely emberarczhoz soha sem szokott, és melyeket tüzes vasakkal tettek dühösekké.

Halálhirdető vonítás hangzik e sirásó vadak tajtékzó szájából, vegyülve a nép tapsával s a vértanuk szent énekével.

Ki az, ki ott a közepén lehangosabban tapsol? Ó az, Róma zsarnoka, fején a ragyogó diadem.

A főorvos most egy pohár finom vörös bort kért s midőn azzal próbálta a kísérletet, mindnyájunk meglepetésére a bort szerencsésen elnyelte a beteg, a min ő maga is jóízűen mosolygott.

Mi, kik környezetét képeztük, lazás örömmel kiáltottunk fel s remény szállott keblünkbe, hogy a válság szerencsés kimenetelű lesz. Még a főorvos ajkán is a megelégedés mosolya villant keresztül.

Ekként a beteg állapotára nézve némileg megnyugodva, Vahot Imrével egy közel fekvő ujlaki borházba mentünk, hol már várt reánk egy szellemes költő, ki Lisznyay iránt kiváló rokonszenvet s állapota iránt rendkívüli érdeklődést tanúsított.

Szomorúságunkban mi egymásután hajtogatunk nemes betegünk egészségéért a poharakat s már éjfél volt, midőn szobánkba visszavertünk s csakhamar Morpheus karjai között álmodtunk.

Négy óra lehetett, midőn bennünket felkeltettek, hogy Kálmán haldoklik.

Egy pillanat alatt az ágyon kívül voltam s álmos rémüléssel siettem felöltözködni s aztán beléptem a beteg szobájába, ki mellett utolsó éjszakáján áldott neje virrasztott.

Már egyébb teendő nem volt, mint befogni szemeit . . . Ekkor lépett be Vahot Imre is, ki érzékenykedésében hangos zokogásba tört ki, mely annyira hatott, hogy mindnyájan egy chórusban ösztönözve megsirattuk, a legnemesebb és a leggyöngédebb jó barátot.

Temetése nagyszerűen ment végbe . . . A gyászmenet a császár-fürdőből indult s a főváros legelső utcáin keresztül haladt, a kerepesi-út melletti temetőbe, hol sirba tették, s eltemették azt, a ki halhatatlan, míg madárdal hangzik fel a légben, ki mint a »madarak pajtása« ekként énekelt:

Erdők lelke, szent madárka!
Verj dal szivemnek bujára:
Hadd halja meg egész világot,
Mily szentséges búbanát bánt!

Ezen a szomoru haláleset után néhány hó múlva Vahot Imrével gőzhajón Vácra indultunk s onnét a még sokak emlékezetében élő balassa-gyarmati társaskocsin Balassa-Gyarmatra jutottunk, hol pihenőt tartottunk.

Hamar szegődött hozzánk néhány mulató

A hyenak előre rohannak a térre.

A zsarnok kihajlik erkélyéből, s úgy tapsol, és palástja lobogtatásával uszítja a vadakat, e perczben egy hatalmas kéz hátulról meg taszítja s ő súlyegyent vesztve bukik le magas trónja erkélyéről.

E kéz volt Cecina Paetusé.

Ő volt az, ki a zsarnokot a fenevadak közé, örült diadala közepett, a trónból letaszította.

De a zsarnokok élete fölött a fátum örökösök. Nem szabad ő nekik röviden élni. Hosszu életüknek kell lenni, hogy beteljék büneik pohara. Claudius hosszú bibor palástjánál fogva függve maradt a corynthi oszlopok cizfrázatán s ott függött a rá fölördítő vadak piros torkai fölött s egy percz alatt megöszültek hosszú fekete hajfűrtjei, zsoldosai futottak őt megszábadítani s a zavarban Cecina Paetus megszábadult.

Egy óra múlva császári zsoldosok állták el a római polgár házában ajtáját, a zsarnok iszonyu boszut esküvék fejére, midőn ősz hajfűrtjeit meglátta. Megesküvék: hogy mindazoknak, kik Paetust e tette buzdították, vére folyni fog s a polgár emberi gondolatától soha meg nem talált kinokkal fog kényszerítettetni azoknak kivallására.

Szép fiatal neje volt a polgárnak. Arria.

Mikor meghallá férje sikertelen merényét s a vést, mely a házára jöhet, ha a férje

pajtás s egyszerre csak a fülünk mellet megszóllalt a zene is . . . Rác Pali volt bandájával.

Kit azután feleltünk Pestre . . .

Most azonban siessünk, hogy idején Losoncra érhesünk, hol a hangverseny rendező bizottság várt bennünket és ünnepélyesen készült fogadni.

Utársul hozzánk egy rimaszombati ügyvéd csatlakozott, ki különös tiszteletét az irodalom iránt azzal vélte legilletékesebben leróhatni, hogy az országúton levő valamennyi csárdára figyelmesekké tett bennünket s mindenikhez tudott egy-egy jóízű költeményt csatolni Petőfitől, Csokonaytól, Sárosytól és a többi költőtől.

Erre aztán mindenütt meg kellett állni s mindenütt inni a — hazáért . . . Ne tessék mosolyogni, igen is akkori időben minden becsületes magyar ember ha ivott, hát csak azért ivott és azért volt nevezetes, hogy ivott, mert a hazáért ivott . . . Éljen a haza!

Olyan volt ez akkor, mint a mindennapi életben a »Miatyánk egy Isten! . . .« Fohász, áhitat és imádság!

Addig csárdásoztunk, még éjfél lett, mikorra Losoncra, a nagy vendéglőbe értünk, mely azóta is egyedül uralja Losonc városát.

Pinczér, szobaleány, vendéglős egyszerre szaladtak ki s legelső kérdésük is az volt: hogy mi vagyunk-e a pesti író urak?

Igenlő válaszukra két egymásba nyíló meglehetősen tiszta szobába vezettek bennünket; azaz pardon! csak engemet, kit Vahot barátom csak azért küldött fel, hogy legalább tudjam magamat tájékozni, hogy hol lesz a szobánk s hogy podgyászaikat ellenőrzésem alatt vigyék fel.

Ő pedig az ügyvéd barátunkkal az ebédlőbe sietett . . .

Nem sokára én is közéjük csatlakoztam s hallám a vendéglős szomoru panaszát, hogy az urak nem győztek bennünket várni s a bankette elmaradt. Ő pedig készült mindenfélével, azért jó lesz, ha eszünk, míg az ujjakkal el nem érjük.

De mi tele levén borral egy falatot sem ehattunk.

Sőt én nem bírván az álmosággal tovább küzdeni, eltávoztam aludni.

Másnap óriási plakátok hirdették, hogy

összeesküvése részeseit kivallja, hozzá sietett s egy éles tört adott kezébe, hogy ölje meg magát.

A férfi, ki százszor látta szemközt a halált, ki a csatákban sokszor felkereste azt, lelke benuktan állta most s az átadott tör kihulla kezéből. Nem volt ereje azt önszivébe döfni.

Látta közülötte a szép ragyogó napot, a a mosolygó eget, az életet, hullámszájaival, s nem volt bátorsága az ismeretlen sirt megnyitni maga előtt.

Látta keblén csüggni szép nejét s nem volt bátorsága a sir férgeihez leszállni.

Künn a zsarnok zsoldosai törték reájok az ajtót.

Ekkor Arria fölvetta a tört, mit férje elejtett s önkeblébe döfve adta át neki.

Nem fáj a halál Paetus! szolt mosolyogva és meghalt.

Percz múlva mindkettőjük szívére összeomlott. Claudius Tiberius Drusust később saját kedvese mérgezte meg.

Kétségbeesve, hetekig kinlódva, elhagyva, egyedül, megátkozottan mult ki a világból! Örömnep volt temetése napja.

Holbess József,

nyug. plébános és szerkesztő.



Vahot Imre s a pesti írók közreműködésével, a helybeli műkedvelők »Lisznyay Kálmán emlékezetére« nagy hangversenyt adnak.

Délután már a részletes programok is szétküldettek.

A hangverseny ideje a következő nap délutáni 6 órájára volt kitűzve.

Mily nagy volt azonban a hangverseny napján meglepetésünk, midőn mindnyájan a szolgabíró hivatalhoz lettünk czitáltatva, hol egyszerűen és minden indokolás nélkül tudtukra adta a szolgabíró, hogy a kérdéses hangverseny nem szabad közreműködni s ezen tilalmát azzal adta tudomásunkra, hogy ellenkező esetben, ha mégis megkísérlenők a résztvevést, ő kénytelen lesz bennünket befogatni.

A fenyegetés hiába való volt, mert midőn a hivatalból szállásunkra tértünk, már ott lovas zsandárok állottak s meg volt tiltva a concerti jegyek árusítása. Tehát a concertnek vége!

Azonban hamarabb, mint elmondottuk, a betiltás históriája rohamosabban terjedt el a városban s nem került bele egy félóra az egész város a szálloda kapu előtt állott és mindenki jegyet akart venni.

Vahot Imre a »Losonczy Phónix« jövedelméből gazdag alapítványt tett Losonc városában, ezt mindenki tudta s most azt híresztelték, hogy minket Kossuth Lajos küldött előre.

A zsandárok gyöngék voltak a roppant néptömeggel szemközt s így történt, hogy a nép erőszakoskodására fel kellett nyitni a jegy árusítást s egytől egyig elkelt.

Vahot és mindnyájunk becsületszavunkat adtuk, hogy szobánkból nem mozdulunk, de jó is volt úgy, mert ha minket meglátnak, egy szó — és lángban csap fel haragja a közvéleménynek.

Ügyünk lelkes barátja, Török Sándor az alatt négy lovas fogaton kihajtatott a megyei alispánhoz, kitől az engedélyt kieszközölven lóhalálában visszasietett.

Éppen 6 óra volt . . .

A zsandárok katonákat aquiráltak, hogy az egész concertet szétugaszszák, midőn Török Sándor négylovas hintóján a tömeg közé robbogott s felállva magasra emelé az alispán engedélyét . . .

A hangverseny nagyszerűen sikerült.

Soha sem felejttem el életem ez érdekes epizódját. Sárosy Gyulától »A hölgyek hölgyét« szavaltam. Mint mondják rendkívül sikerrel és hatással . . .

De hiszen a »hölgyek hölgyek« maga a forradalom . . .

Csuda-e, ha oly izgalom után, melyet a buta bürokratismus ostobasága idézett fel, — a tetszés kitorését idézte elő?

Oh, de mindennél drágább volt egy szép ifju hölgy adománya, viruló tavaszával, fiatal bájainak és szemérmes mosolyával szendeségének hozzám lépe és egy gyönyörű kameliacsokrot nyujtva át remegő hangon mondá: »A hölgyek hölgye elszavalójának . . .« Én meg hozzátevém köszönetül: »A hölgyek hölgyétől.«

A fiatal leányka Török Sándor tisztelt barátom Olga leánya volt!

Holbess József,

nyug. plébános és szerkesztő.

H I R E K.

Az ev. ref. presbyteriumi ülés.

Folyó évi 20-án a kispesti ev. ref. egyház Török József elnöklete alatt gyűlést tartott. Elhatározott, hogy a kint levő egyházi adóknak beszédésére kerületenként egyházi tagok fognak házról-házra járni az egyházi adóknak beszédése valamint a híveknek pontos összeírása tárgyban, továbbá elhatározott két haragnak megvétele és erre Ács László, Bán Kálmán, Ujj Benő és Tóth János bizottsági tagok küldettek ki.

Tisztelgés.

F. hó 29-én a katolikus püspöknél Török József ref. lelkész vezetése alatt a ref. hívek tisztelni fognak, melynek folytán a hívek ez úton is értesítettnek a részvételre.

Az ev. ref. isteni tisztelet.

Kispesten a legközelebbi isteni tisztelet f. hó 27-én áldozó csütörtökön délután 3 órakor fog megtartatni a Kisfaludi iskola helyiségében, hová a hívek ez úton is meghívattak.

A Rudolf sorsjegyek.

A »Rudolf« fogadalmi templom alapja javára rendezett Rudolf sorsjáték közeledek húzásához. E körülményt figyelembe véve ajánljuk a jótékony szíveknek, hogy a sorsjegyek kaphatók ftd. Ribényi Antal plébános úrnál, a tantestület összes tagjainál, az összes vendéglőkben. A húzás június hó 28-án lesz és így használjuk fel e rövid időt és vegyünk sorsjegyeket, melylyel nyerhetünk is, meg jótékony-ságot is gyakorlunk.

Sajtóper.

Ismeretes olvasóink előtt, hogy Seper Kajetán a »Kispest-Szt.-Lőrinczi Ellenőr« szerkesztője sajtóper indított a »Kispesti Hírlap« lapbizottsága, a kispesti takarékpénztár és Vadász Márton a Biehn gyár vezér igazgatója ellen. A sajtóper nyilvános tárgyalására f. hó 31-ikére tűzött ki. Mint halljuk Seper Kajetán a »Kispesti Hírlap« lapbizottsága és a kispesti takarékpénztár ellen indított sajtóperét visszavonta és csak Vadász Márton személye ellen tartotta fenn az esküdtészi tárgyalást. Az eredményt annak idején közölni fogjuk.

Adományok az ev. ref. templom alapja javára.

A múlt számunkban közzé tett 158 frt 34 kr. adományokhoz következő nemes lelkű urak járultak hozzá, u. m. Tóth Gyula, Budapest 4 frt, Dr. Hegedűs Gyula, Budapest 1 frt, Braun Testvérek, Budapest 2 frt, Dr. Darányi Gyula, Budapest, 1 frt, Szilágyi Dezső képviselő házi elnök 5 frt.

Szini előadás jótékony célra.

F. hó 15-én Kispesten működő szintársulat igazgatójának az ev. ref. templom javára rendezett előadása a templom részére 34 frt 45 kr. tiszta hasznat eredményezett, mely összeghez, mint felülfizetők hozzá járultak u. m. Ungár Dániel 1 frt, Diamant Adolf 50 kr, Bérczi László 20 kr., Ribényi Antal 1 frt, Kelemen Aladár 20 kr., Vadász József 40 kr., Varga János 40 kr., és azonkívül Bottka Tivadar, gondnok egy díszes csokrot saját költségén csináltatott és B. Csányi Jusztinak nyújtott fel.

Az ipartestület közgyűlése.

Véletlenségből maradt ki múlt számunkból a f. hó 11-én megtartott ipartestületi közgyűlés referádája és így olvasóink elnézését kérjük. — A rendkívüli közgyűlés tárgysorozatának első pontja: a segélyző alap alapszabályának bemutatása volt, melyet néhány kisebb korrigálás után lelkesen fogadott el a közgyűlés. Második pont a betegsegélyző pénztár jellem stadiumáról tett jelentés volt, melyet Majtényi Ferencz, az ipartestület érélyes elnöke, terjesztett elő. Ezen előterjesztés értelmében a betegsegélyző pénztár alakítására vonatkozó beadványok helytelen ultra tereltettek és az iparkamara újabb eljárás foganatosítása céljából visszaküldötte azokat. A közgyűlés egyik legfontosabb kérdése jött ez után szőnyegre: az ipari szövetkezetek kérdése. Gesztesi Miksa, iparhatósági biztos hosszasan foglalkozik az ipariszövetkezetek eszméjével és annak az ipartestület kebelében való megalakítását hozza javaslatba. A közgyűlés egyértelműleg hozzá járul a javaslathoz és egy öt tagu bizottságot küld ki az alapszabályok megszerkesztésére. — Több kisebb folyó ügy elintézésével és elnök életésével a gyűlés véget ért.

Színészet.

A héten lefolyt előadások közül csak egyről kívánunk megemlékezni a »Loowodi árvá«-ról Birchpfeifer Karolina nagyhatású színművéről, melyet a közkedveltségnek örvendő Jeszenszky

pár választott jutalomjátékául. Mielőtt az előadás kiválóságáról beszámolnánk, sajnálattal jegyezzük meg, hogy bizony ezt a remek előadást bár előkelő, de gyér publikum nézte végig. Ezt a körülményt, tudva azt, hogy a Jeszenszky pár kedveltje közönségünknek, egyedül annak tudjuk be, hogy a jutalomjáték későn volt jelezve és így jóformán csakis a mindennapi színházi publikum birt arról tudomással, pedig, ha az igazgatóság egy héttel előbb jelzi, úgy zsufolt ház nézte volna végig ezt a minden tekintetben kimagasló előadást. Az erkölcsi siker azonban nem maradt el, sőt a kedves jutalmazás sem, mert Jeszenszky Irénnek belépése alkalmával egy gyönyörű virágkosarat és egy díszes csokrot nyújtottak fel a földszintről lelkes tapsvihár között. — A mi ez előadás lefolyását illeti: első helyen Jeszenszky Irén játékát emeljük ki, ki Eyre Jane szerepében eddigi alakításait messze tulszárnyalta. Eddigi szerepeiben kimagasló játéka közvetlenségével, gondos szereptudásával, fenomenális organumával és drámai temperamentumával, de Eyre Jane-je, mely a drámai osztályt tekintve egyike a legnehezebb szerepeknek, lélektanilag oly produktum volt, mely kiváló tehetségét, megfigyelő képességét, drámai erejét csillogtatta. Azok a lelki harcok, melyek kitéréseiben is, magukon hordták a lelki állapot alaphangulatát, az öntudatos kifejező képességnek és a keresetlen drámai effektusoknak voltak lélektani megokolásai. Hangja dűnamikáját pedig csak bámulni tudjuk, mert drámai organuma ebben a szerepében teljesen kifejtett és a lelkét kintzó, marcangoló fájdalmas érzéseket, velőt rázó, szívet megrendítő hangon jutatta kifejezésre. Eyre Jane-je után a legszebb jövőt jósolhatjuk Jeszenszky Irénnek, ki még ma nem teljesen kész színész, mit azzal bizonyítunk be, hogy kiváló tehetségét csakis nagy színpadon fogja teljesen kifejleszteni, hol az összjáték korrektsége is magas színvonalon fogja tartani az öt vezérlő ambícióját és játékának minden mauszát. Jeszenszky »Lord Rochester«-je is beillett ebbe a keretbe, mely a legmagasabban állott az eddig lefolyt előadások között. Hogy Jeszenszkynek tehetsége hol érvényesülhet leginkább: a komikus vagy a drámai szerepekben, azt most nem keressük, de annyi tény, hogy szerepeiben mindig öntudatos játékkal, a felfogás és alakítás kiválóságával excellál. Szerintünk kár tehetségét így szétforgácsolni, mert ügyes színész ma is, de nagy színész csak egy szerepkörben válhatik belőle. Az ő tehetsége nagy színpadra termelt és ott az elsők közé is fog kerülni. A többi szereplők kisebb nagyobb szerepeikben jók voltak. Szabóné Róza Reed szerepében elismerést érdemel.

Meghívó.

A Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegyei kivaltos tanító testület budafoki járás-köre f. évi június hó 2-án délelőtt 9 órakor Budafokon az állami leányiskola egyik tantermében alakuló és egyúttal rendes közgyűlést tart, melyre az érdeklődő tanügybarátokat és a járás-kör tagjait van szerencsém meghívni. Napirend: 1. A kör megalakulása, alapszabályok tárgyalása és ezek elfogadása. 2. A népiskolai könyvnelkülözötetéről című tétel megvitatása. Előadó: Lassner Carola. 3. Értekezés a népiskolai természettan köréből. Előadó: Dézsy Irén. 4. Fejelmzés az ovodában. Előadó: Sebő Mihályné. 5. Folyó ügyek, indítványok. 6. Tisztviselők választása. 7. Jelentés a »Magyar Tanítók Casinóját« illető pénzüsszegekről. 8. Tételek kitűzése s a jövő gyűlés helyének megállapítása. Albertfalván, 1897. május hó 17-én. Tnymer János járás-köri elnök. Hajó indul: Tabánból 5:30, 7:35, 8:55, 11:50 órakor. Eskütérről 5:40, 7:45, 9:05, 12 órakor. Vámháztérről 5:45, 7:50, 9:10, 12:05 órakor.

Szt.-Lőrincz Haladása.

Egyetértés és közös erővel mi minden szép dolgot lehet keresztülni, ahhoz bővebb fejtegetés fölösleges. A szt.-lőrincziek erősen dolgoznak azon, hogy minél előbb harangjuk legyen. S az augusztus hó 10-én fölszentelések Szent-Lőrincz napján. E szép cél elérésére csütörtökön az ottani ifjuság alakuló értekezletet tartott s megalakította a szt.-lőrinczi ifjusági asztaltársaságot, melynek a harang beszerzésén kívül még egyéb jótékony-ság is például karácsonykor árvagyermeket fölruházása, könyv-

tár létesítése szintén célja, a mely kitűzött célokat hangversenyek, táncestélyek rendezése, esetleg gyűjtés által fognak keresztülvinni. Ki hinné azt, hogy Szent-Lőrinczen 44 nőtlen fiatal ember van és mind a legszebb egyetértésben összetart. Az értekezleten harminczan jelentek meg. Először a Tömböl Lajos által készített alapszabályt olvasták fel, melyet némi módosítással elfogadtak. Utána a választás ejtetett meg a következő eredménnyel: Elnök lett: Kiss Mihály, alelnök: Takács Pál, I. jegyző: Jeszenszky Károly, II. jegyző: Szopkó József, pénztárnok: Goldhamer Ignác ellenőr: Takács István, választmányi tagok: Kiss György, Ujj Benő, Szekeres János, Léví András, Tömböl Lajos, Baumgartner István, Szalay Nándor, póttagok: Bóni Gusztáv és Bordé János. Tömböl Lajosnak köszönet nyilvánított az előmunkálatokért, mely után az elnök ajánlatba hozta, hogy a jelenlevő szintén nőtlen fiatal embert, báró Grünburg Rezsőt disztagul választák meg, a mi nagy éljenzések között meg is történt. Összejövétel minden szombaton este van Sohber István vendéglőjében. Tagsági díj hetenkint 5 kr. A ki az asztalnál bizonyos kitűzött idő alatt német szót ejt ki, egy krát tartozik a perselybe tenni. Eljenek a szt.-lőrinczi ifjak, kik a szórakozás mellett még a jótékony-ságot is gyakorolják.

Műkedvelői előadás.

Ennek lehet nevezni a keddi előadást, mert négy műkedvelő lép a sikamlós deszkákra: Stefán János, Mutschenbacher Antal, Kiss Antal és Bajusz Lajos. Ez alkalomból a »Lumpaczius Vagabundus« vagy a »Három jómadár« ez a bohózat kerül színre. Ajánljuk, a különben is igen kaczagató bohózatot a közönség jóakaró figyelmébe.

Helyreigazítás.

Múlt számunkban jeleztük, hogy Rusznnyák Ferencz polgártársunk 2 frtot adományozott a »Rudolf« fogadalmi templom alapja javára. Ez annyiban szorult helyreigazításra, mivel Rusznnyák Ferencz csak 1 frtot adományozott e célra, míg a másik forintot Meyer István polgártársunk áldozta a jótékony-ság oltárára.

Ajánlat.

A »Vasárnapi Lapok« melyet Beniczky Bajza Lenke a legnépszerűbb regényíró, Prém József tanár, ki rövid időközben két pályadíjat nyert színművel és Miskolczi Henrik, a világlátott újságíró szerkesztenek, ma egyike Magyarország legszebb és legértelmesebb szépirodalmi hetilapjának. A »Vasárnapi Lapok« eredeti magyar ügy tartalmában, mint képeiben. A »Vasárnapi Lapok«-ba minden számottevő költő és író dolgozik, a képei a legelső műintézetekben készülnek. Egy próbaszám mindenkit meggyőzött erről. A »Vasárnapi Lapok« előfizetési ára egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyed évre 2 frt. Tanítók, jegyzők és lelkészek kedvezményes áron kapják, ha a kládóhivatalhoz Budapest, IV. Ujvilág-utca, 25. sz. a. fordulnak. E szépirodalmi lapot a t. közönség szives figyelmébe a legmelegebben ajánljuk.

Gyermek-szinielőadás Szent-Lőrinczen.

Nagy fába vágta a fejszét a kis Sohber Karcsi. Fölcsapott szinigazgatónak és szinte megaprehendál, ha nem úgy szolítják: szinigazgató úr! Múlt szombaton a szentlőrinczi harangalap javára szinielőadást rendezett, mely pompásan sikerült; bátran el lehet mondani, hogy ilyen előadás még Lőrinczen nem volt. Előadott: Az asszony sorsa. Apró publikum igen szép számmal jelent meg, de a szereplők is ugyancsak kitettek magukért. Tiszta jövedelem nem igen volt sok, bármilyen sokan voltak is, mivel nagy része az egy krajczáros helyre váltott bilétát, mégis tiszta jövedelem gyanánt egy egész frtot vett át Abelovszky koma mint pénztárnok a jótékony célra. Igen szép a szent cél, melyre még a gyermekek is gondolnak, adja Isten, hogy Szent-Lőrincz lakosága mielőbb gyönyörködje harangjaiban. A szereplők a következők voltak: Sohber Erzsébet, Hanus Dóra, Berán Margit, Pólcenz Margit, Weisz Laura, Sohber Károly, Pólcenz Károly, Eperjessy Elek és Frenák Zoltán.